

ŽVIRBLINIAI (4)

Storasnapiniai, zyliniai, bukutiniai, liputiniai, remeziniai

Storasnapiniai veisimosi metu gan sunkiai pastebimi (nekrenta į akis), o ūsuotoji zylė dar ir reta, be to aptinkama tik prie vandens telkinių su plačia bei tankia nendrynų juosta. Ilgauodegė zylė mėgsta perėti įvairiaamžės struktūros miškuose prie vandens telkinių ir kitų atvirų plotų. Abiejų rūšių aktyvumo pikas balandžio pirmoje pusėje, kada aktyviai vokalizuoja ir pradeda krauti lizdą. Tačiau ūsuotosios zylės veda ir pakartotinas vadas, todėl aktyvios ir pavasario pabaigoje.

Zylinių, bukutinių ir liputinių aktyvumo pikas – balandžio mėn., kada aktyviai vokalizuoja ir pradeda krauti lizdą. Šiuo metu paukščiai lengviausiai pastebimi. Neabejotinai visos rūšis gyvens didesniame brandžiame mišriame spygliuočių-lapuočių miške.

Remeza, tiksliau jos lizdas, lengvai pastebimas kol nesulapoję medžiai. Tačiau rūšis nėra dažna ir aptinkama tik specifinėse buveinėse, t.y. prie įvairių vandens telkinių su sumedėjusios augalijos ir plačia nendrių bei švendrų juostomis. Tokių buveinių sumedėjusius želdinius reiktų patikrinti prieš jiems sulapojant.

Aktyvumo pikas skirtinguose Lietuvos regionuose gali nežymiai skirtis. Visų rūšių vokalizacinis aktyvumo pikas yra per saulėtekį ir keturios valandos po jo. Po pietų paukščių vokalizacinis aktyvumas minimalus. Visais atvejais paukščiai lengviausiai aptinkami iš balsų, o toliau pagal balsą jau galima paukščio ieškoti vizualiai. Jei paukščiai stebimi jauniklių auginimo metu (balandžio pab. – gegužės mėn.), verta juos sekti ir nustatyti, ar neša maistą jaunikliams. Pasikartotinai (kelis kartus) užregistravus rūšį pagal garsą arba pamačius tinkamoje buveinėje (nebūtinai toje pačioje vietoje, bet ir skirtingose kvadrato vietose) galime tvirtinti B statusą (tikėtinas perėjimas). Lengviausiai pastebimas (ir nereikalaujantis lizdo paieškos) perėjimo (C statuso) požymis yra pastebėtas suaugęs paukštis su maistu snape. Taip pat nesunku nustatyti inkiluose perinčių zylių statusą. Inkilų prikelta daug, tad lukterėjus keliolika minučių prie inkilo, jei jame yra jaunikliai, galima sulaukti jo šeimininkų.

Rūšies pavadinimas	Kur ieškoti?	Tipinis balsas	Specifiniai veisimosi požymiai
Storasnapiniai <i>Aegithalidae</i>			
Ūsuotoji zylė <i>Panurus biarmicus</i>	Ežerai, upių deltos, vandens saugyklos, pelkės su tankia vandens augalija, tankūs nendrynai ir švendrynai.	http://www.xeno-canto.org/species/Panurus-biarmicus	Aktyvi dieną. Peri balandžio-birželio mėn., išperi 2 vadas. Lengviausia aptikti iš specifinio balso.
Ilgauodegė zylė <i>Aegithalos caudatus</i>	Upelių, brastų ir pievų pakraščiai, beržynai, juodalksnynai, gryniais lapuočiais ar su eglės priemaiša apaugusios upių pašlaičių girios, paraistės, priemiesčių parkai. Laikosi jaunuose ir senuose medynuose.	http://www.xeno-canto.org/species/Aegithalos-caudatus	Aktyvi tik dieną. Peri balandžio-gegužės mėn. Lengviausia aptikti iš specifinio balso. Rutulio formos lizde gausiai įpinta kerpių. Sunkiai pastebima.
Zyliniai <i>Paridae</i>			
Paprastoji pilkoji zylė <i>Parus palustris</i>	Lapuočių ir mišrūs vidutinio ir vyresnio amžiaus miškai. Pirmenybę teikia šlapioms vietoms, slėnių miškams su daug nudžiūvusiu ar džiūstančiu medžiu. Peri senuose ekstensyviai prižiūrimuose soduose.	http://www.xeno-canto.org/species/Parus-palustris	Aktyvi dieną. Peri kovo pab.- gegužės mėn. Lizdas uokse, kartais inkile. Lengviausia aptikti iš balso.

Šiarinė pilkoji zylė <i>Parus montanus</i>	Žemi šlapi miškai, girių balos, raistai.	http://www.xeno-canto.org/species/Poecil-e-montanus	Aktyvi dieną. Peri kovo pab.- gegužės mėn. Lizdas uokse. Lengviausia aptikti iš balso. Lizdas dažniausiai sutręšusiam stuobryje, nes pati kala uokšą.
Kuoduotoji zylė <i>Parus cristatus</i>	Pušynai. Rečiau eglynai bei mišrūs miškai. Lapuočių miškų vengia.	http://www.xeno-canto.org/species/Lophophanes-cristatus	Aktyvi dieną. Peri kovo pab.- gegužės mėn. Lizdas uokse, kartais inkile. Lengviausia aptikti iš balso.
Juodoji zylė <i>Parus ater</i>	Brandūs eglynai. Mišrūs miškai: juodalksnynai, baltalksnynai, beržynai, kuriuose auga daug eglių.	http://www.xeno-canto.org/species/Periparus-ater	Aktyvi dieną. Peri balandžio-birželio mėn., išperi 2 vadas. Lizdas uokse ar medžių plyšiuose, rečiau inkile. Lengviausia aptikti iš balso.
Mėlynoji zylė <i>Parus caeruleus</i>	Lapuočių ir mišrūs miškai. Reta spygliuočių miške. Pavienės poros apsigyvena miško pakraščiuose, prie sodybų, paupiuose, pakelių medžiuose, gyvenviečių bei miestų želdiniuose, soduose, skveruose, parkuose, kapinėse.	http://www.xeno-canto.org/species/Cyanistes-caeruleus	Aktyvi šviesiuoju paros metu. Peri balandžio-birželio mėn., išperi dvi vadas. Lizdas uokse, dažnai inkile. Lengviausia aptikti iš balso.
Didžioji zylė <i>Parus major</i>	Gyvenvietės, sodai, įvairūs miškai, kuriuose randa natūralių drevių, uoksų, iškeltų inkilų.	http://www.xeno-canto.org/species/Parus-major	Aktyvi šviesiuoju paros metu. Peri balandžio-liepos mėn., išperi dvi vadas. Lizdas uokse, inkile, rečiau įvairiose nišose. Lengviausia aptikti iš balso.
Bukutiniai Sittidae			
Bukutis <i>Sitta europaea</i>	Plačialapių lapuočių miškai: ažuolynas, skroblynas, uosynas, klevų bei liepų medynas. Seni parkai. Grynų spygliuočių medynų, ypač eglių, vengia. Mėsgta senus pušynus, įsiterpusius tarp lapuočių miško.	http://www.xeno-canto.org/species/Sitta-europaea	Aktyvus tik dieną. Peri kovo pab.- gegužės vid. Lizdas uokse, kartais inkile. Lengviausia aptikti iš balso. Didesnius uoksus aplipdo specialia mase, palikdami tik reikalingą landą, pagal ką galima nustatyti veisimosi faktą.
Liputiniai Certhiidae			
Miškinis liputis <i>Certhia familiaris</i>	Brandūs eglynai. Lapuočių medynai ir pušynai su aukštomis eglėmis. Miestų seni parkai, laukų giraitės.	http://www.xeno-canto.org/species/Certhia-familiaris	Aktyvus tik dieną. Peri kovo pab.- gegužės mėn. Lizdas po atšokusia žieve, medžio kerplėšoje. Lengviausia aptikti iš balso.
Remeziniai Remizidae			
Remeza Remiz pendulinus	Vandens telkinių pakrantės, salos, plovos. Krūmais apaugę durpynų karjerai, žuvininkystės ūkių tvenkiniai.	http://www.xeno-canto.org/species/Remiz-pendulinus	Sukdami lizdą garsiai pypsi. Peri balandžio-gegužės mėn. Lizdas dažniausiai ant šoninių lapuočio krūmo ar medžio (ypač beržo) šakų, uždaras, kriaušės formos, kabantis, lengvai pastebimas kol nesulapoję medžiai. Dažnai šalia būna pernykštis lizdas ar jo liekanos.

Kalendorius

Kalendorius tik apytiksliai nusako veisimosi periodus ir gali svyruoti priklausomai nuo sezono eigos ir regiono. Rūšių, kurios peri dvi vadas, veisimosi statusai kalendoriuje gali persidengti.

T	Užima teritoriją, pradeda giesmę, tuoktuves
P	Deda kiaušinius, peri
L	Jaunikliai lizde
J	Jaunikliai neskraido / laikosi netoli lizdo, tėvai maitina jauniklius

Lietuviškas pavadinimas	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis
Storasnapiniai								
Ūsuotoji zylė			T T T T	P P P P	P P P L	L L L L L	L L	
Ilgauodegė zylė		T T	P P P	L L L				
Zyliniai								
Paprastoji pilkoji zylė			T T T T	P P P L L				
Šiaurinė pilkoji zylė		T T T T	P P P	L L L L	L J J			
Kuoduotoji zylė		T T	P P P P	L L L L L				
Juodoji zylė			T T T P P	P L L L L	L P P L L L			
Mėlynoji zylė			T T T P P	P L L L L	L			
Didžioji zylė		T T T T T	P P P L L	L J J	P P L L J J			
Bukutiniai								
Bukutis	T T T T	T T T T	T P P P	L L L J				
Liputiniai								
Miškinis liputis	T T T T	T T T T	T T P P	P P L L	L L L J			
Remeziniai								
Remeza			T T T T	P P L L L				